

Evaluatie Afval Loont! 2017

Managementsamenvatting

1. Inleiding

- 1.1 De opdracht vanuit de Kadernota bezuinigingen 2015- 2018
- 1.2 Wijziging afvalbeleid en uitvoering maatregelen
- 1.3 Afbakening 2e Evaluatie Afval Loont
- 1.4 De toekomst na deze evaluatie
- 1.5 Leeswijzer

2. Evaluatie maatregelen Kadernota

- 2.1 Inleiding
- 2.2 Invoering Diftar en aanpassing containers aan huis (8.1 en 8.5)
 - 2.2.1 Diftar
 - 2.2.2 Overgang duobak naar minicontainers
- 2.3 Afschaffen "gratis huis aan huis inzameling van grof afval (rest en Groen) (8.2)
- 2.4 Afvalaanbiedstation: invoering pasjes en inning poorttarief (8.4 en 8.6)
- 2.5 Algemene neveneffecten (incl. zwerfvuil)
 - 2.5.1 Zwerfvuil en dumpingen
 - 2.5.2 Interne organisatie

3. Financiën en Belastingen

- 3.1 Gekozen risicoprofiel en weerstandsvermogen
- 3.2 Bezuinigingsopgave kadernota gehaald
- 3.3 Tekort ten opzichte van de begroting 2016 is 1.2%
 - 3.3.1 Tekort op AAS
 - 3.3.2 Overschot huis-aan-huis inzameling

4. Rendement door scheidingsgedrag

- 4.1 Inleiding
- 4.2 Scheidingspotentieel

5. Onderzoek efficiency AAS

- 5.1 Kadernota en uitgangspunten
- 5.2 Oorzaken onvoldoende kostendekking
- 5.3 Oplossingsrichtingen
 - 5.3.1 Quick wins
 - 5.3.2 Andere oplossingsrichtingen

6. Oplossingsrichtingen GFT, grof afval en OPK

- 6.1 Oplossingsrichtingen voor aansluitingen zonder GFT-voorziening
- 6.2 Betaalde voorziening grof afval (rest en groen) aan huis
- 6.3 Verbeteringen OPK-voorzieningen
 - 6.3.1 Aandachtspunten bij inzameling
 - 6.3.2 Inzamelfrequentie minicontainers en capaciteit ondergrondse containers OPK
 - 6.3.3 Volumewissel mogelijk maken: maatwerk op adresniveau
 - 6.3.4 Vervuiling in hoogbouw

7. Communicatie

- 7.1 Inleiding
- 7.2 Reacties van burgers
- 7.3 Meldingenanalyse
- 7.4 Toekomstige Afvalcommunicatie

8. Conclusies en aanbevelingen

Lijstje met afkortingen:

AAS	Afvalaanbiedstation
GFT	groente, fruit en tuinafval
MC	minicontainer
OC	ondergrondse containers
OPK	oud papier en karton
PMD	verpakkingsplastic, metalen de drankenkartons

Managementsamenvatting

Op 15 september 2014 is door de Raad de Kadernota Bezuinigingen 2015-2018 vastgesteld (verder Kadernota). Met het vaststellen van die nota zijn de volgende doelstellingen bepaald voor huishoudelijk afval:

- een bezuiniging op afvalgebied van € 868.000;
- meer eigen verantwoordelijkheid van de huishoudens (de vervuiler betaalt);
- kweken van milieubewustzijn.

Om deze doelstelling te behalen waren zeven maatregelen benoemd en uitgewerkt. De uitwerking van deze maatregelen is in 2015 gestart. Na uitwerking van de maatregelen en zeer gunstige aanbestedingen is een bezuiniging in de begroting van 2016 verwerkt van € 964.968.

In 2016 zijn de maatregelen ingevoerd en na enkele maanden is een evaluatie uitgevoerd. De uitkomsten daarvan zijn besproken in de Raadscommissie Grondgebied op 28 juni 2016. Tijdens die behandeling is toegezegd dat in 2017 opnieuw een evaluatie uitgevoerd zou worden.

Uitkomsten van de evaluatie in 2017 zijn:

- De doelstellingen uit de kadernota zijn gerealiseerd. In een korte tijd is een enorme slag gemaakt in het behalen van de doelstellingen uit de kadernota en de benodigde veranderingen daarvoor in de afvalinzameling in de brede zin van het woord. De veranderingen zijn overall een succes.
- De veranderingen hebben een flinke kostenreductie opgeleverd. De bezuinigingsopgave uit de kadernota is ruimschoots gehaald. Wel is er een tekort op de begroting van ca. € 27.000.

AAS	- Ca. € 113.000
Huis aan huis inzameling	+ Ca. € 86.000
Totaal	- Ca. € 27.000

- Doelstellingen voor vervuiler betaalt en milieubewustzijn: het principe van de “vervuiler betaalt” is ingevoerd en het milieubewustzijn is toegenomen. Door de invoering van de maatregelen is het scheidingsrendement toegenomen van 53.75% in 2015 naar 73.5% in 2016. De invoering heeft de gemeente dus een flinke stap dichterbij de (landelijke) doelstelling van 75% in 2020 gebracht.

Toch bleek een aantal punten nadere aandacht te behoeven. Deze punten waren bij de implementatie niet voorzien.

- AAS is niet kostendekkend;
- aansluitingen zonder GF(T) voorziening;
- betaalde voorziening grof afval (rest & groen) en
- inzameling oud papier en karton (afgekort OPK)

Het college is voornemens de volgende aanpassingen te doen:

- Te onderzoeken of inwoners van de gemeente Westervoort aangesloten kunnen worden op het AAS van de gemeente Duiven.
- Grondgebonden woning met tuin of uitpandige buitenruimte facultatief een minicontainer voor GFT ter beschikken te stellen.
- Te onderzoeken of het juridisch mogelijk is de betaalde voorziening van aan huis ophalen van grof rest en groen afval af te schaffen;
- Vanuit veiligheidsoverwegingen kapotte containers voor Oud Papier en Karton (OPK) niet meer te ledigen totdat deze vervangen zijn.
- De inzamelfrequentie van OPK niet te verhogen.
- Tegen betaling een volumewissel voor OPK en/of GFT containers toe te staan.
- Geen rol te spelen in vervuilingproblematiek in verzamelruimtes bij hoogbouw.
- Capaciteit in verzamelruimtes bij hoogbouw bij te plaatsen in geval van gebleken tekort.

Deze vragen liggen opiniërend voor.

Daarnaast vragen wij u in 2017 incidenteel € 10.000 bij te ramen om diverse afvaltaken die door uitvoering van maatregelen uit de kadernota er bij zijn gekomen of groter zijn geworden uit te kunnen voeren. Een structurele oplossing wordt gezocht in de bedrijfsvoering. Deze zal worden opgenomen in de begroting van 2018.

1. Inleiding

1.1 De opdracht vanuit de Kadernota Bezuinigingen 2015 - 2018

Op 15 september 2014 is door de Raad de Kadernota Bezuinigingen 2015-2018 vastgesteld (verder Kadernota). Met het vaststellen van die nota zijn de volgende doelstellingen bepaald voor huishoudelijk afval:

- Een bezuiniging op afvalgebied van € 868.000.
- Meer eigen verantwoordelijkheid van de huishoudens (de vervuiler betaalt).
- Kweken van milieubewustzijn.

Uiteindelijk is een bezuiniging van € 964.968 in de begroting 2016 en meerjarenramingen opgenomen. In de Kadernota zijn onder programma 8, in de oude opzet van de begroting, de volgende zeven maatregelen opgenomen om invulling te geven aan deze doelstellingen:

- 8.1 Invoering diftar voor huishoudelijk afval.
- 8.2 Afschaffen "gratis" huis aan huis inzameling grof afval (rest en tuin).
- 8.3 Stoppen inzamelen luiers en incontinentiemateriaal (gerealiseerd per 1 juli 2015).
- 8.4 Invoeren pasjessysteem op AAS;
- 8.5 Afschaffen duobakken: schot uit de duobak en tweede minicontainer uitzetten;
- 8.6 AAS uit de afvalstoffenheffing halen/ poorttarief innen;
- 8.7 Aanbesteding huishoudelijk rest- en gft-afval (gerealiseerd per 1 januari 2015).

1.2 Wijziging afvalbeleid en uitvoering maatregelen

Om uitvoering te geven aan de in de Kadernota aangegeven bezuinigingen op afvalgebied is op 1 juni 2015 door de Duivense gemeenteraad in meerderheid de Nota "Wijziging van het afvalbeleidsplan 2013-2016" aangenomen. Hierdoor is het mogelijk geworden de afvalinzameling in Duiven te herzien binnen nieuw geformuleerde doelstellingen en uitgangspunten.

Direct daarna is gestart met voorbereidingen en uitvoering van de maatregelen die hierboven zijn benoemd. Behalve de maatregelen 8.3 en 8.7. Die waren in 2015 al uitgevoerd. Het moment van vaststelling tot de start van de uitvoering was zeer kort maar is in het algemeen goed doorstaan.

Naast de hierboven aangegeven maatregelen, zijn onderstaande maatregelen uitgevoerd om de gestelde doelen te behalen en de maatregelen uit de kadernota te kunnen uitvoeren. Op deze (indirecte) maatregelen zal in deze evaluatie niet verder worden ingegaan.

De flankerende maatregelen zijn:

- Amenderingen: raadsbesluit Wijziging Afvalbeleidsplan 2013 -2016 en Nota van wijzigingen Afvalbeleidsplan 2013 – 2016.
- Juridische verankering in Belastingverordening, Afvalstoffenverordening, bijbehorend uitvoeringsbesluit en het acceptatiebeleid van het AAS.
- Aanpassing kwijtscheldingenbeleid.
- Afschaffing reinigingsrechten (stoppen inzameling bedrijfsafval).
- Communicatie: actieve en passieve communicatie.
- Europese Aanbestedingsprocedures voor aanschaf en uitrol mincontainers restafval, ontschotting & bechipping duobakken voor gft, levering & plaatsing ondergrondse containers, afvalpasjessysteem.
- Huis aan huis verspreiden afvalpassen.
- Bechippen & uitrol nieuwe mincontainers rest en bechippen & ontschotten oude duobakken.
- Plaatsen ondergrondse containers.
- Aanpassing afvalstoffenheffing (incl. bestuurlijke besluitvorming risicoprofiel afvalstoffenheffing) en

- Aanschaf software en inregelen data-uitwisseling inzake stortingen op ondergrondse containers, lediging minicontainers en Afvalaanbiedstation (afgekort AAS).

1.3 Afbakening 2e Evaluatie Afval Loont

Afspraak met de gemeenteraad was dat enkele maanden nadat het nieuwe afvalbeleid is geïmplementeerd, een evaluatie werd uitgevoerd om eventuele onvoorziene zaken bij te stellen en inzicht te geven in de stand van zaken rondom de bezuinigingsopgave.

In het voorjaar van 2016 is die evaluatie uitgevoerd. De uitkomsten daarvan en het commissievoorstel met de opiniërende vragen is op 28 juni 2016 besproken in de Raadscommissie Grondgebied. Algemene conclusies waren dat de invoering succesvol is verlopen, dat de verwachting was dat de financiële opdracht uit de kadernota werd gehaald, het scheidingsrendement was verbeterd en de communicatiecampagne succesvol is gebleken. Het toen verwachte tekort ten opzichte van de begroting 2016 was, mede door het gekozen risicoprofiel, beperkt. Verder werd voorzien dat het AAS in 2016 niet kostendekkend zou worden.

Bij deze commissiebehandeling is toegezegd dat in 2017 opnieuw een evaluatie wordt uitgevoerd. Dit rapport bevat de uitkomsten van de toen toegezegde evaluatie.

Deze evaluatie geeft antwoord op de vraag in hoeverre de gestelde doelen uit de kadernota zijn behaald in 2016. Verder wordt in deze evaluatie stil gestaan bij de effectiviteit van de ingevoerde maatregelen ten aanzien van de gestelde doelen. Ook worden de neveneffecten beschreven van het gewijzigde afvalbeleid en wordt (in opdracht van RG 28 juni 2016) ingegaan op de efficiëntie / kostendekkendheid van het AAS.

In deze evaluatie wordt aan twee maatregelen echter geen aandacht besteed. Dit zijn de maatregelen 8.3 (luierinzameling) en 8.7 (aanbesteding verwerking huishoudelijk rest en GFT). Beide maatregelen zijn immers in 2015 gerealiseerd en in 2016 geëvalueerd.

Onderdelen van het afvalstelsel die geen relatie hebben met het gewijzigde afvalbeleid en de geïmplementeerde maatregelen, zijn in deze evaluatie niet meegenomen.

1.4 De toekomst na deze evaluatie

Deze evaluatie wordt door het college van B&W ter kennisname aangeboden aan de gemeenteraad. Op basis van deze evaluatie is het college voornemens een aantal besluiten te nemen voor een verdere duurzame verankering van de doelen in het afvalbeleid binnen de gemeente Duiven. Deze staan in het raadsvoorstel en in het document aan de gemeenteraad. In dat document vraagt het college de raad om haar opinie aangaande deze voorgenomen besluiten.

De verbetermaatregelen en opvolging van de aanbevelingen uit deze evaluatie kunnen, na goedkeuring, zoveel mogelijk in 2017 en begin 2018 worden geïmplementeerd. Na implementatie hiervan is het project "Afval Loont!" afgerond.

In 2019 wordt een nieuw afvalbeleidsplan opgesteld, waarin wordt ingegaan op de dan geldende (landelijke) doelen en maatregelen.

1.5 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt per geïmplementeerde maatregel uit de Kadernota beschreven wat er gedaan is en wat de (neven)effecten daarvan zijn. Hoofdstuk 3 gaat over de financiële resultaten ten opzichte van de bezuinigingsopgave ten opzichte van de begroting van 2016 en over de belastingen. Hoofdstuk 4 gaat in op het behaalde scheidingsrendement per afvalstroom.

Hoofdstuk 5 gaat in op de oplossingsrichtingen voor de kostendekkendheid van het AAS. Dit zoals toegeeft aan de Raadscommissie Grondgebied d.d. 28 juni 2016. Hoofdstuk 6 vermeldt vervolgens de oplossingsrichtingen voor benoemde neveneffecten aangaande GFT, grof afval en OPK. Hoofdstuk 7 gaat over de communicatie. Hoofdstuk 8 bevat de samenvattende conclusies en de aanbeveling voor de toekomst.

2. Evaluatie maatregelen Kadernota

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de uitgevoerde maatregelen uit de kadernota geëvalueerd. Daarbij wordt per maatregel beschreven wat er is gedaan, of de betreffende maatregel heeft bijgedragen aan de gestelde doelen milieubewustzijn en scheidingsrendement en wat de neveneffecten waren. Bij iedere maatregel staat ter informatie de tekst uit de kadernota in een kader weergegeven. De uitkomsten per maatregel vormen de opmaat naar de conclusies in dit rapport en daarmee ook voor de aanbevelingen in het raadsvoorstel, waaraan dit rapport als bijlage is gevoegd.

Dit hoofdstuk is per maatregel gericht op het afval en de techniek. De uitvoering van een maatregel heeft niet alleen effect op de maatregel zelf, maar ook op de andere maatregelen op het afvalsysteem (soort “mengpaneel”). Om die reden wordt in hoofdstuk 3 gekeken naar het financiële effect van het totale pakket aan maatregelen.

2.2 Invoering Diftar en aanpassing containers aan huis (8.1 en 8.5)

De duobak voor rest en gft werd door voortschrijdende ontwikkelingen op de afvalmarkt relatief duur. Daarom is gezocht naar een inzamelmethode, waarmee financieel voordeel, een vergroot milieubewustzijn van inwoners en een hoger scheidingsrendement kan worden bereikt.

2.2.1 Diftar

De gemeenteraad heeft in de zomer van 2015 gekozen voor het volume-frequentiesysteem¹. Hiervoor zijn alle minicontainers voor restafval voorzien van een chip. Dit is gedaan binnen de gestelde kaders. Voor de hoogbouw zijn ondergrondse containers met toegangsregistratie geplaatst.

In Duiven is diftar per 1 februari 2016 ingegaan voor huis aan huis inzameling met minicontainers en voor het storten op ondergrondse containers. De tarifiering is gesplitst in een vastrecht en variabelrecht voor de minicontainers en ondergrondse containers. Het vastrecht is begin 2016 geïnd, het variabele recht van 2016 is in januari 2017 aangeslagen op basis van het werkelijk aantal ledigingen in 2016.

In de Kadernota 2015 -2018 is opgenomen:

Het voorstel om tot de invoering van diftar over te gaan om tot een betere afvalscheiding te komen. Diftar staat voor gedifferentieerde tarieven waarbij per huishouden geregistreerd wordt hoeveel afval aangeboden wordt. Onder het motto “Teruggeven en loslaten” maken we met de invoering van diftar burgers meer bewust van hun eigen afvalstromen en kunnen ze invloed uitoefenen op de hoogte van hun kosten. Betere scheiding betekent lagere kosten.

2.2.2 Overgang duobak naar minicontainers

Met het besluit diftar in te voeren is ook het besluit genomen om elk huishouden te voorzien van een gechipte 140l container voor restafval naast de omgebouwde (ontschotter en bechipte) oude duobak die voor gft wordt ingezet.

In de Kadernota 2015 -2018 is opgenomen:

Door de duobakken te vervangen door twee minicontainers, om de huidige stromen gft en restafval gescheiden te blijven inzamelen, zullen er nieuwe containers aangeschaft moeten worden. Landelijke ervaringen leren dat bij overstap van de duobak op de monobak aanzienlijk meer gft wordt gescheiden.

Vanuit logistiek oogpunt is de maand januari 2016 hiervoor gebruikt, om de maatregelen door te voeren. Voor grondgebonden woningen geldt nu dat men maximaal drie verschillende containers per adres heeft, te weten containers voor GFT, rest en papier.

¹ Dit betekent dat op basis van het aantal aanbiedingen door inwoners betaald wordt voor de verwerking van restafval.

Effect maatregel op gestelde doelen

Invoering van deze maatregelen:

- ✓ hebben bijgedragen aan het milieubewustzijn, want ten opzichte van vorige jaren is de hoeveelheid aangeboden PMD, GFT stevig toegenomen met respectievelijk 188% en 85% en glas en papier enigszins toegenomen met respectievelijk 15% en 2% (zie tabel 4.1 in hoofdstuk 4 – rendement door scheidingsgedrag).
- ✓ hebben bijgedragen aan het scheidingsrendement, want de reststroom is met 54% afgenomen (zie tabel 4.1 in hoofdstuk 4 – rendement door scheidingsgedrag).

Indirecte maatregelen en neveneffecten

Wisselactie minicontainer rest

208 Adressen maakten gebruik van de mogelijkheid om eenmalig zonder kosten te wisselen naar een 240l container. Na deze ronde geldt het standaardtarief van € 27,50 voor een wisseling, zoals vastgelegd in de belastingverordening.

Aansluitingen zonder GFT voorziening en met diftar

Om uiteenlopende redenen, zijn er in Duiven circa 1400 aansluitingen zonder GFT-voorziening. Het gaat om aansluitingen in de wijken Ploen, deel van Droo Zuid en Lombok en de gestapelde bouw / hoogbouw in Duiven. In deze situaties kunnen de betreffende inwoners hun GFT alleen via een ondergrondse container aanbieden. Het GFT wordt samen met het restafval gedeponeed in de OC. Dit is een onwenselijke situatie, vanwege het feit dat deze huishoudens middels diftar betalen voor het GFT-afval, terwijl huishoudens met een minicontainer voor GFT niets hoeven te betalen. Verder betekent dit een nadeel voor het milieurendement en de kosten, omdat deze grondstof niet wordt hergebruikt, maar als restafval wordt verwerkt. Voor de probleemanalyse en de mogelijke oplossingen voor deze ongelijkheid wordt verwezen naar hoofdstuk 6.

Compensatiemaatregel Grof Groen Ploen

Voor de aansluitingen in de wijk de Ploen, is een compensatiemaatregel getroffen voor wat betreft de afvalstroom grof groen. De bewoners hebben, zoals hierboven reeds aangegeven, geen GFT-voorziening, maar wel de verplichting om hun beukenhaag te onderhouden. Daarom is ter compensatie voor 2016 en 2017 afgesproken voor deze aansluitingen zes extra inzamelrondes per jaar uit te voeren voor grof groen.

Ongelijkheid in variabel tarief per inzamelsysteem

Er is ongelijkheid in de prijs per liter van verschillende inzamelsystemen voor restafval. Het gebruik van een ondergrondse container kost per volume-eenheid 20.5% meer. Toch gaat de gemeente hierin geen verandering doorvoeren. Dit als gevolg van uitgangspunt van kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing en de voor- en nadelen die de verschillende inzamelmethoden hebben in termen van dienstverlening. Dus zal voor dit signaleerde punt geen oplossingsrichtingen worden uitgewerkt in dit evaluatierapport.

Hygiëne minicontainer GFT/Rest

Als gevolg van hoge temperaturen zijn er veel meldingen en klachten binnengekomen over maden en stankoverlast in en om minicontainers voor rest en GFT. Feitelijk is de gemeente niet verantwoordelijk voor hygiëne op het terrein van de inwoners zelf. In de Afvalstoffenverordening van de gemeente Duiven 2017 is² vastgelegd, dat inwoners zelf verantwoordelijk zijn voor het gebruik en hygiëne van de containers, als ware het hun eigendom.

De weerstand op dit vlak en daarmee het aantal meldingen en klachten zullen naar verwachting in de loop der tijd afnemen. Inwoners zullen het komende zomerseizoen al meer gewend zijn aan het gewijzigde afvalstelsel en/of wat men kan doen om de overlast van maden en stank te voorkomen en te bestrijden. De gemeente heeft in reactie op de meldingen tips & tricks aan de burgers gecommuniceerd om dit soort overlast zelf te kunnen bestrijden en te voorkomen in af-

² Zie artikel 7, lid 1h en artikel 7 lid 1i

handeling van meldingen en klachten, maar ook via social media. In navolgende seizoenen zal de gemeente tips om overlast te voorkomen proactief communiceren richting haar bewoners. Meer hierover in hoofdstuk 7.

Geblokkeerde afval-voorzieningen

Er zijn ca. 30-40 klachten per jaar over geblokkeerde chips op minicontainers. Containers en afvalpassen werden geblokkeerd als een adres onbewoond was (door verhuizingen enz.). Dit om misbruik van containers en afvalpassen te voorkomen. De gemeente draait namelijk op voor de kosten voor dit misbruik.

Dit gaf echter overlast bij nieuwe inwoners die de middelen niet konden gebruiken, omdat ze niet op tijd gedeblokkeerd werden bij nieuwe bewoning. Om deze situaties te voorkomen voor nieuwe bewoners en om de administratieve last bij de gemeente te beperken, is medio 2016 besloten om het beleid "blokkeren, tenzij" te veranderen in "niet blokkeren, tenzij". Na invoering van deze aanpassing, hebben zich geen problemen meer voorgedaan met geblokkeerde middelen bij verhuizing / nieuwe bewoners.

Gft en openbare prullenbakken en restafval in blikvangers

Deze twee neveneffecten in de openbare ruimte worden besproken in paragraaf 2.5 (Algemene neveneffecten inclusief zwerfvuil).

Duplexwoningen en minicontainers

Een aantal inwoners heeft aangegeven in duplexwoningen te wonen en onvoldoende ruimte te hebben voor het stallen van de minicontainers. Deze duplexwoningen beschikken over een schuurtje waarin naast de containers ook andere spullen worden gestald, b.v. fietsen.

Een ondergrondse container voor rest en GFT kan een oplossing zijn, maar door de geografische verspreiding van dit type woningen is het financieel ongunstig, in termen van de bezuinigingsdoelen, om ondergrondse container te plaatsen bij de verschillende groepen duplexwoningen. Daar komt bij dat het plaatsen van de ondergrondse containers niet bijdraagt aan het principe van de vervuiler betaalt en de scheidingsdoelen. Optie voor deze bewoners is om één gft-container te hebben voor beide woningen. Dit scheelt één op de vier containers.

Voor dit, door enkelen gesignaleerde probleem, zal dan verder ook geen oplossingsrichting worden geformuleerd in deze evaluatie.

Effecten op voorzieningen voor oud papier en karton (afgekort OPK)

De Raadscommissie Grondgebied heeft op 28 juni 2016 gevraagd, om vanuit de gemeente gesprekken te starten met verenigingen en de gecontracteerde inzamelaar over de OPK-inzameling.

In september 2016 en februari 2017 zijn gesprekken gevoerd. Deze gesprekken hebben geleid tot verbetering van de samenwerking op operationeel niveau (op tijd komen, veiligheidsvoorschriften enz.). Verenigingen hebben aangegeven geen reden te zien om de inzamelfrequentie aan te passen, maar geven wel aan dat door de oudere containers veiligheidsrisico's ontstaan bij de inzameling.

Het volgende overleg zal plaatsvinden in september / oktober 2017.

Sinds de vorige evaluatie zien we een toename van het aantal verzoeken van inwoners om de inzamelfrequentie van OPK aan huis te verhogen. Er is door enkele tientallen inwoners verzocht om verhoging van de inzamelfrequentie van OPK. De huidige inzamelfrequentie is eenmaal per twee maanden voor laagbouw en eenmaal per maand bij hoogbouw. Deze frequentie is bij implementatie van het beleid "afval scheiden loont" niet veranderd. Verder zijn er op het gebied van OPK problemen met vervuilde opslagruimten in hoogbouw en bestaat er behoefte aan volumewissel van minicontainers voor maatwerk van opslagcapaciteit op aansluitingsniveau.

Voor een nadere analyse van verschillende problemen rondom OPK en oplossingsrichtingen, wordt verwezen naar hoofdstuk 6.

2.3 Afschaffen “gratis” huis aan huis inzameling van grof afval (rest en groen) (8.2)

Voorheen werd in de gemeente Duiven de inzameling van grof rest en grof groen afval huis aan huis kosteloos aangeboden, dus zonder dat daarvoor per keer betaald diende te worden. Na de invoering van deze maatregel dienen inwoners voor deze dienst te betalen.

Daarnaast kunnen burgers hun grof huishoudelijk afval in 2016 tegen betaling aanbieden op het AAS.

*In de Kadernota 2015 -2018 is opgenomen:
Vanuit de visiegedachte van de gemeente wordt gekozen voor “teruggeven en loslaten”: de verantwoordelijkheid voor het afvoeren van grof afval wordt bij de burger zelf neergelegd. Dit betekent dat gestopt wordt met het “gratis” ophalen aan huis van grof-, rest- en tuinafval. Hiervoor in de plaats is een tarief per oproep gekomen waarmee bereikt wordt dat burgers meer zelf afvoeren naar het AAS*

Binnen de categorie grof restafval wordt onderscheid gemaakt tussen herbruikbaar en niet herbruikbaar afval. Tabel 2.1 bevat een overzicht van de veranderingen van de aantallen ritten in 2016 ten opzichte van 2015. Ditzelfde geldt voor de afvalstroom grof groen.

Tabel 2.1: overzicht gebruikmaking van de huis aan huis inzameling grof rest en grof groen

		2015	2016	verschil	Verschil %
Grof rest	Aantal meldingen - herbruikbaar (2-switch)	562	235	- 327 ritten aan huis	- 62%
	Aantal meldingen - niet herbruikbaar (SUEZ)	1079	71	- 1008 meldingen	- 93%
Grof groen	Aantal meldingen (Suez)	356	2	- 354 meldingen	- 99%

Effect maatregel op gestelde doelen

Invoering van deze maatregel:

- ✓ Heeft bijgedragen aan het milieubewustzijn blijkend uit in totaal veel minder aanbod (in aantallen en tonnen) van grof groen en grof rest.
- ✓ Heeft voor herbruikbare huisraad bijgedragen aan het scheidingsrendement. In 2016 is circa 12% meer herbruikbare huisraad aan 2Switch geleverd. Daar staat tegenover dat de hoeveelheid aangeboden AEEA is afgenomen met circa 9%. Oud ijzer is in 2016 niet aangeboden. Mogelijke verklaring hiervoor is de invoering van het voorrijdtarief van € 15,- met daarbij de vrijstelling van het poorttarief op het AAS voor AEEA.

Gezien het feit dat er vrijwel geen meer gebruik wordt gemaakt van de haalvoorziening van grof groen aan huis, is het de vraag of het wenselijk en verplicht is om deze haalvoorziening in stand te houden. In hoofdstuk 6 gaan we hier verder op in.

Indirecte maatregelen en neveneffecten

Niet bekend.

2.4 Afvalaanbiedstation: invoering pasjes en inning poorttarief (8.4 en 8.6)

Door beleidsverandering zijn de volgende maatregelen bij het AAS doorgevoerd:

- Elk huishouden heeft nu een afvalpas. Dit is een verplicht identificatiemiddel om toegang te krijgen tot het AAS.
- Fysieke entree AAS is aangepast (slagboom en bebording).
- Software is aangepast op AAS.
- Poorttarief ingevoerd bij het AAS.

Effect maatregel op gestelde doelen

Invoering van deze maatregelen:

- ✓ Heeft enerzijds bijgedragen aan de bezuinigingsdoelstelling in de zin dat de totale kosten van het AAS zijn gedaald van € 714.885 (2015) naar € 405.034 (2016).

*In de Kadernota 2015 -2018 is opgenomen:
Er wordt een pasjessysteem ingevoerd op het Afvalaanbiedstation, de persoonlijke, handmatige controle aan de poort wordt afgeschaft. In het kader van efficiency zal het invoeren van pasjes een hele verbetering zijn. Er zullen een aantal technische aanpassingen plaats moeten vinden op de werf, om daadwerkelijk met pasjes te kunnen gaan werken. Vanuit de gedachte “teruggeven en loslaten” worden de kosten voor afval niet meer evenredig over de bewoners verdeeld; de vervuiler betaalt.
Daarnaast worden de directe kosten van het afvalaanbiedstation uit de afvalstoffenheffing gehaald. De kosten die gemaakt worden voor het ontvangen en verwerken van afval worden direct aan de poort betaald. De hoogte van het poortbedrag zal kostendekkend moeten zijn.*

Anderzijds is er vanuit het poorttarief onvoldoende kostendekking, waardoor in 2016 een tekort van € 113.078 op het AAS is ontstaan ten opzichte van de begroting voor 2016.

- ✓ Heeft bijgedragen aan het milieubewustzijn, want er is in totaal veel minder afval aangeboden via het AAS van Duiven.
- ✓ heeft bijgedragen aan het scheidingsrendement is niet van toepassing, omdat er nagenoeg bijna alleen maar gescheiden afval kan worden aangeboden.

Indirecte maatregelen en neveneffecten

Verruiming acceptatie Grof Groen

Naar aanleiding van discussie aan de poort, de behandeling van de evaluatie vorige zomer en de behandeling van de belastingverordening in december 2016, is het acceptatiebeleid voor grof groen aangepast. Inwoners mogen, in tegenstelling tot de andere stromen, maximaal 2 m³ per keer gratis brengen.

AAS niet kostendekkend

Neveneffect van deze maatregelen is dat er een tekort van € 113.078 is ontstaan doordat het aantal betalende bezoekers achterbleef (6.830) op wat vooraf was geschat (20.000). Hierdoor wordt niet voldaan aan het uitgangspunt van een kostendekkend AAS.

Ook de inzameling van het grof groen op het AAS heeft hieraan bijgedragen, in die zin dat voor deze stroom geen poorttarief betaald hoeft te worden. Daarmee is deze stroom een uitzondering op de regel dat stromen alleen worden vrijgesteld van het poorttarief als deze een risico vormt voor de volksgezondheid of voor het milieu of als de gemeente voor deze stroom een vergoeding ontvangt. De gemeente ontvangt voor deze stroom geen vergoeding.

2.5 Algemene neveneffecten (inclusief zwerfvuil)

2.5.1 Zwerfvuil en dumpingen

Een van de genoemde risico's bij het voorstel in de kadernota was dat er een risico bestaat voor meer zwerfafval en dumpingen. In de evaluatie van vorig jaar was aangegeven dat landelijk gezien dit beeld alleen te herkennen is in de eerste maanden na invoering. Op de langere termijn is geen toename van het zwerfafval en aantal illegale dumpingen te verwachten.

Het Klant Contact Centrum van de gemeente houdt registratie bij van aantallen contacten over zwerfvuil, illegale stortingen en de prullenbakken in de openbare ruimte. Tabel 2.2 bevat de aantallen per maand voor de jaren 2014 t/m 2016.

Tabel 2.2: aantallen zwerfvuilmeldingen 2014 t/m en 2016

	jan	febr	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sept	okt	nov	dec	Totaal
2014	5	6	4	4	1	1	3	1	4	2	5	0	36
2015	3	2	6	7	3	5	0	4	1	3	1	4	39
2016	8	8	18	5	7	10	17	12	16	11	7	24	143

Impact op zwerfafval

Het aantal meldingen is toegenomen. Van 39 meldingen in 2015 naar 143 meldingen in 2016. Daarbij moeten wel een aantal kanttekeningen worden geplaatst:

- Het is gebruikelijk dat bij wijzigingen van het afvalstelsel, met impact op de inwoners zelf, in het eerste de inwoners jaar extra gemotiveerd zijn om zwerfafval bij de gemeente te melden.
- Circa tien meldingen hiervan gaan over afval van evenementen, gevolgen van vandalisme op afvalvoorzieningen, veel glas van bierflesjes in speeltuinen (gedragsitem).
- Ook meldingen van verkeerd aangeboden afval, formeel geen zwerfvuil, staan onder deze noemer geregistreerd. Dit zijn er ruim tien.
- Ook is gebleken dat er vijf meldingen onder de noemer van zwerfvuil zijn geregistreerd die niet daarover gaan. Voorbeeld hiervan zijn meldingen over de verloedering van de leefomgeving. Deze meldingen gingen over onderhoud groen en wegen.

Met bovenstaande kanttekeningen is 120 situaties een meer reëel aantal. Dan is er nog sprake van een toename van de hoeveelheid zwerfvuil en het aantal meldingen hierover. Daarbij wel opmerkende dat het effect van diftar is dat inwoners bewuster met afval omgaan en ook scherp zijn op de negatieve effecten daarvan. Daar komt bij dat het gemelde zwerfvuil bewust niet dezelfde dag wordt opgehaald, tenzij dit gevaar oplevert voor de volksgezondheid. Inzet is dat hierdoor het milieubewustzijn van inwoners wordt verhoogd, die het afval dumpen.

Daarnaast is uit de analyse van de meldingen gebleken dat er een aantal topografische hotspots zijn waarover veel melding wordt gedaan. Dit gaat om de volgende locaties waarover een kleine twintig meldingen zijn ingediend. Het gaat om de omgevingen van de Tamboer, Talingstraat, Vriesschestraat en nabij de scholen Het Klokhuis en de Timp. Er zal ook bekeken worden hoe hiermee om te gaan binnen de beschikbare handhavingcapaciteit.

Bijplaatsingen bij ondergrondse container

Een ander neveneffect van Diftar kan een toename van het aantal bijplaatsingen van afval naast de ondergrondse voorzieningen zijn. De gemeente beschikt echter niet over de aantallen bijplaatsingen bij ondergrondse containers. Daarvoor wordt namelijk geen registratie bijgehouden; zodoende kan daarover dan ook geen betrouwbare uitspraak worden gedaan.

Openbare prullenbakken en blikvangers

Snel na de invoering was te merken dat kleine zakjes huisvuil gedeponeed worden in de openbare prullenbakken waardoor deze sneller vol zaten en er meer meldingen kwamen over volle prullenbakken. Het gaat om zeker vijftig plekken waar de vullingsgraad hoger ligt dan vóór 1 januari 2016. Daarom zijn op een aantal openbare prullenbakken waarin dat veelvuldig plaatsvindt afvalbakverkleiners geplaatst.

Ook de blikvangers zijn gewilde objecten om extra huisvuil in te dumpen. Deze zijn regelmatig vol met huisvuilzakken. Positief hieraan is dat burgers dus wel willen dat hun afval bij de verwerker terecht komt, ze willen er alleen niet voor betalen.

In de evaluatie vorig jaar werd aangegeven dat dit meestal een ontwikkeling van tijdelijke aard is. De vraag is of dit zo is. In de eerste drie kwartalen is een toename te zien ten opzichte van dezelfde maanden in de voorgaande twee jaren. In het laatste kwartaal 2016 juist een minieme afname. Zie hiervoor onderstaande tabel 2.3.

Tabel 2.3: meldingen "prullenbakken vol" 2014 t/m 2016

	jan	febr	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sept	okt	nov	dec	Totaal
2014	3	1	0	2	2	2	0	1	5	0	1	3	20
2015	2	1	1	1	3	1	4	2	1	6	1	2	25
2016	5	11	6	6	10	2	5	5	7	5	0	1	63

Impact op illegale dumpingen

Inschatting is dat een ander neveneffect van de inning van een poorttarief en invoering van het pasjessysteem een toename is van het aantal illegale dumpingen. Exacte cijfers hiervan ontbreken, omdat deze niet geregistreerd worden met specifieke categorie dumpingen.

Burgerinitiatieven en Plan van aanpak zwerfvuil

De veranderingen hebben bewustzijn bij burgers gecreëerd. Binnen de samenleving ontstaan daardoor initiatieven. Zo is er een initiatief van GoClean dat zwerfvuil opruimt. Ook is er een echtpaar, dat meerdere dagen per week zwerfvuil opruimt in Duiven. De gemeente heeft hierbij een faciliterende rol gespeeld.

Om de hoeveelheid zwerfvuil terug te dringen is een zwerfvuilvergoeding aangevraagd. Om hiervan gebruik te maken moet een plan van aanpak door het college worden vastgesteld. Om initiatieven in de toekomst te blijven steunen zal na afronding van de evaluatie eerst een plan van aanpak voor zwerfvuil worden opgesteld.

2.5.2 Interne organisatie

In de afgelopen twee jaar heeft de focus in de gemeentelijke organisatie met name gelegen in de implementatie en uitvoering van de maatregelen in de kadernota en de flankerende maatregelen. Hierdoor zijn de resultaten behaald die in deze evaluatienota beschreven zijn.

Door de uitvoering van de maatregelen in de kadernota zijn er afvaltaken bijgekomen en zijn verschillende afvaltaken groter geworden. Waaronder het contractmanagement, informatiebeheer en afvalcommunicatie. Inzet is om de behaalde resultaten vast te houden.

Binnen de huidige beschikbare formatie voor de afvaltaken is dit onvoldoende mogelijk om de behaalde resultaten vast te houden.

3 Financiën en Belastingen

3.1 Gekozen risicoprofiel en weerstandsvermogen

De invoering van diftar brengt een aantal risico's met zich mee, waarbij de hoogte van het risicoprofiel afhankelijk is van de gekozen variant. De raad heeft op 28 september 2015 gekozen voor de variant voor huis aan huis inzameling, waarbij de inzamelingskosten en de verwerkingskosten van het restafval de basis zijn voor het variabele tarief voor restafval (variant 2.1). De financiële risico's van deze variant zijn laag voor wat betreft de kostenkant. Het risicoprofiel van deze variant is voor wat betreft de inkomstenkant groter (als containers minder vaak worden aangeboden dan verwacht dan is er sprake van minder inkomsten). De bij het gekozen profiel behorende risico's worden opgevangen in het weerstandsvermogen. Ieder jaar wordt bij de begroting het weerstandsvermogen opnieuw bepaald.

3.2 Bezuinigingsopgave kadernota gehaald

De begroting voor afval in 2014 bedroeg € 3.057.043.

Het pakket aan maatregelen dat in 2015 en begin 2016 is ingevoerd, is zoals eerder gemeld, afkomstig uit de Kadernota. De bezuinigingsdoelstelling behorend bij dit pakket aan maatregelen betrof € 868.000.

Door het invoeren van de maatregelen en de aanbestedingsvoordelen is de begroting voor afval gereduceerd naar € 2.092.075. Dit betekent dat er op afval door invoering van de maatregelen € 964.968 aan bezuinigingen is gerealiseerd. Deze gerealiseerde bezuiniging is dus € 96.968 hoger dan de bezuinigingsdoelstelling van € 868.000 uit de kadernota.

Het verschil tussen de geprognosticeerde bezuinigingsdoelstelling en de gerealiseerde bezuinigingsdoelstelling komt door onderstaande gebeurtenissen:

- Gunstige aanbestedingen.
- Betere scheidingen van afvalstromen (meer opbrengst genererende stromen in plaats van afvalstromen die geld kosten).
- Kostendeckende tarieven bij het AAS waardoor het AAS uit de afvalstoffenheffing is gehaald.
- Kostendeckend tarief in rekening brengen voor huis aan huis ophalen van grof huishoudelijk afval en grof tuinafval.

3.3 Tekort ten opzichte van de begroting 2016 van 1,2%

Naar aanleiding van de geprognosticeerde financiële gevolgen van de maatregelen in de kadernota is de begroting voor 2016 bijgesteld naar € 2.092.075. Daarnaast was er, vanuit risico-oogpunt, een bedrag van € 225.000 gereserveerd in het weerstandsvermogen. Het afvalstelsel heeft in 2016 een negatief resultaat gehaald van -€ 26.978 ten opzichte van begroting van 2016. Dit tekort bestaat uit een tekort van € 113.078 op het AAS en een overschot op inzameling aan huis van € 86.153.

3.3.1 Tekort op AAS

In tabel 3.1 staat een specificatie van het nettoresultaat voor het AAS in 2016 ten opzichte van de begroting voor het AAS met daaronder de uitleg per onderdeel.

Tabel 3.1: werkelijke kosten AAS 2016 ten opzichte van de begroting

Kostenontwikkeling AAS(minder kosten)	€ 44.962
Derving inkomsten AAS(minder betalende bezoekers)	- € 158.040
Netto Resultaat t.o.v. begroting 2016	- € 113.078

Door minder betalende bezoekers dan verwacht, zijn de kosten van AAS in werkelijkheid € 44.962 lager dan de prognose.

Als gevolg van het substantieel minder betalende bezoekers (6.830) ten opzichte van het prognostiseerde aantal betalende bezoekers (20.000), is er € 158.040 aan gedeerde inkomsten $((20.000-6.830) \times 12,-)$. Het AAS heeft zodoende per saldo een negatief resultaat van € 113.078. Voor uitgebreidere analyse en mogelijke maatregelen om te komen tot een kostendekkend AAS, wordt verwezen naar hoofdstuk 5 (Onderzoek efficiency AAS).

3.3.2 Overschot huis-aan-huis-inzameling

In tabel 3.2 staat een specificatie van het overschot in 2016 ten opzichte van de begroting voor huis-aan-huis inzameling met daaronder een uitleg per onderdeel.

Tabel 3.2: werkelijke kosten inzameling huis-aan-huis ten opzichte van de begroting 2016

Minder kosten door minder van restafval uit huis-aan-huis inzameling	€ 94.047
Derving inkomsten uit Diftar huis aan huis	€ - 7.894
Netto Resultaat	€ 86.153

De kostenontwikkeling van de huis-aan-huis inzameling valt positief uit. Dit heeft ermee te maken dat bepaalde kostenposten lager uitvallen dan verwacht. Er wordt bijvoorbeeld veel minder restafval aangeboden dan verwacht. Dit heeft een positief effect op de kosten voor de verwerking. Ook nemen de opbrengst genererende afvalstromen meer toe dan waar in de berekening van was uitgegaan.

Doordat er minder containers aan de weg gezet worden (mensen scheiden beter), blijkt het uitgangspunt van het gemiddeld achttien keer aanbieden van de container te hoog. In werkelijkheid wordt restafval in 2016 elf tot twaalf maal per jaar aan de straat gezet. Dit heeft als gevolg dat er minder inkomsten uit het variabele deel van de afvalstoffenheffing geïnd kon worden. Voor 2017 is de verwachting dat er vijftien keer per jaar zal worden aangeboden.

4 Rendement door scheidingsgedrag

4.1 Inleiding

Inwoners bewuster laten scheiden en een win-win situatie creëren op basis van het principe van de vervuiler betaalt. Dat zijn, naast de bezuinigingsgave, de doelstellingen van het ingevoerde pakket van maatregelen. Een hoger bewustzijn van inwoners, levert een betere scheiding van grondstoffen uit restafval aan de bron op. Verbeterd scheidingsgedrag zorgt voor milieurendement (hergebruik grondstoffen) en financieel rendement (minder restafval met hoge verwerkingskosten).

In dit hoofdstuk gaan we achtereenvolgens in op het scheidingsresultaat en het scheidingspotentieel ten opzichte van de landelijke doelstellingen voor 2020. Om het scheidingsresultaat en het scheidingspotentieel te bepalen, heeft er in maart 2017 een onafhankelijk sorteeraanlyse plaatsgevonden. In dit hoofdstuk zijn de bevindingen uit het onderzoeksrapport opgenomen.

4.2 Scheidingsresultaat

Het scheidingsresultaat is dat deel van het aanbod huishoudelijk afval dat in gescheiden stromen wordt aangeboden. In tabel 4.1 is het effect diftar en andere maatregelen te zien ten opzichte van 2015 voor wat betreft de belangrijkste stromen in de vorm van tonnen per stroom over de afgelopen jaren.

Tabel 4.1: Ontwikkeling aangeboden afval Duiven 2013-2016 (in tonnen)

Fractie	2014	2015	2015 kg / inw	2016	2016 kg per inw.	2016 t.o.v. 2015		Verschil t.o.v. 2015 (kg/inw)
Rest (minicontainer en OC)	5.581	5.532	217	2.534*	100	- 2.989 ton	- 54 %	117 kg = 54%
PMD		227	9	655	26	+428 ton	+188%	17 kg = 188%
Plastic	195	224		562				
Blik	nvt	0	n.v.t.	48				
Drankenkartons	nvt	3	n.v.t.	46				
GFT – minicontainer	1.606	1.655	65	3063	120	+ 1.408 ton	+ 85%	55 kg = 85%
Glas	488	509		585	23	+76 ton	+ 15%	
OPK	1.491	1.393	55	1.423	56	+ 30 ton	+ 2%	1 kg = 2%

*incl GFT van circa a1400 aansluitingen waarvoor momenteel geen GFT-voorziening bestaat.

In totaal zijn de stromen GFT en PMD met 85% en 188% toegenomen, zijnde 55 kg per inwoner meer GFT en 17 kg meer PMD in 2016 ten opzichte van 2015. De restafvalstroom is in Duiven met 54% afgenomen. De kilo's aangeboden restafval zijn in 2016 per inwoner gedaald van 217 kg naar 100 kg. Overall is er 20% minder afval in Duiven aangeboden in 2016 ten opzichte van 2015.

In grafiek 4.1 (volgende pagina) zijn de hoeveelheden (in kg per inwoner) van 2016 te zien van de gescheiden aangeboden stromen van 2016, ten opzichte van de voorliggende jaren.

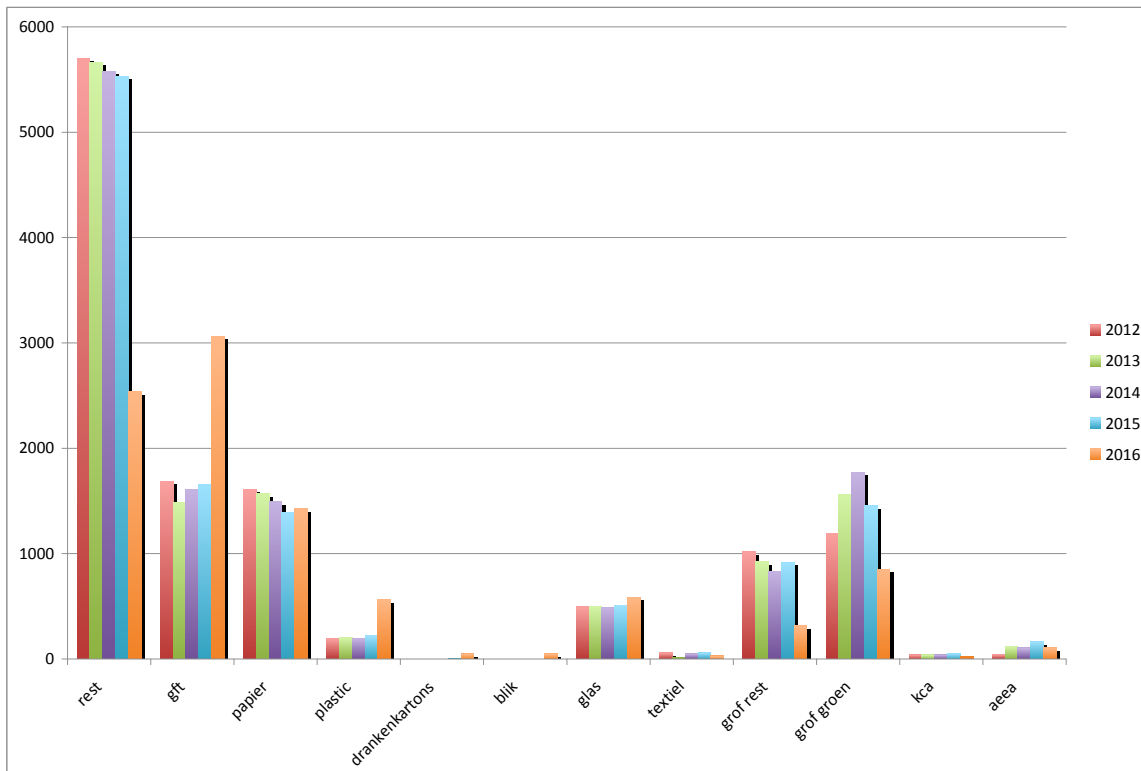
Uitkomsten jaarlijks onafhankelijke sorteeraanlyse

Uit de onafhankelijke sorteeraanlyse, welke in het voorjaar van 2017 is uitgevoerd, blijkt dat er in het restafval van Duiven substantieel minder grondstoffen zitten dan in voorgaande jaren.

Het scheidingspercentage³ is gestegen van 53,75% in 2015 en naar 73,50% in 2016. Dit is een mooie vooruitgang maar voldoet nog net niet aan de landelijke doelstelling in het programma "Van Afval Naar Grondstof (VANG)" van 75% scheidingsrendement in 2020 zoals deze is vastgelegd in het Afvalbeleidsplan van de gemeente Duiven.

³ Het scheidingspercentage is het scheidingsresultaat van alle gescheiden stromen ten opzichte van de totale hoeveelheid afvalstromen.

Grafiek 4.1: Stromen in kg per inwoner

Vergelijk met landelijke benchmark

Kijkend naar de cijfers uit benchmark van de afvalbrancheorganisatie NVRD voor peiljaar 2014 (d.d. 8 januari 2016), hebben gemeenten in Nederland die diftar reeds hebben ingevoerd minder restafval en een beter scheidingsrendement dan gemeenten zonder diftar. Gemeenten in Nederland met Diftar reduceren het aangeboden fijn restafval gemiddeld naar 135 kg per inwoner. Met de in het 1^e jaar behaalde reductie van restafval naar 217 naar 100 kg per inwoner zit Duiven hier ruim onder.

4.2 Scheidingspotentieel

Zoals in de vorige paragraaf aangegeven is het scheidingspercentage in 2016 gestegen naar 73,5%. Het scheidingspotentieel is het aantal kg aan stromen die nog niet uit fijn restafval gescheiden worden. Uit de analyse blijkt dat er in het fijn restafval nog circa 71% aan te scheiden stromen zitten.

Door beter scheiden kan in ieder geval nog 35 kg GFT per inwoner (bij aansluitingen op minicon-tainers) extra per jaar separaat worden aangeboden. Verder kan er nog ca. 5 kg papier, 9 kg PMD, 3 kg glas, 4,5 kg textiel, 4,7 kg steen/puin en bijna 6 kg andere kunststoffen uit rest ge-scheiden worden aangeleverd.

5 Onderzoek efficiency AAS

5.1 Kadernota en uitgangspunten

Zoals eerder al aangegeven is het AAS momenteel niet kostendekkend. Voor de kostenposten met dekking uit de verwerking van aangeboden grondstoffen (met marktwaarde) en poorttarief is in 2016 een tekort van € 113.078 ontstaan ten opzichte van de begroting van 2016.

Financiële uitgangspunten

In het kader van de kadernota 2015-2018 staat aangegeven dat alleen de verwerkingskosten kostendekkend moeten zijn. Kostendekkend door opbrengsten uit het poorttarief en ontvangsten uit waardevolle grondstoffen. Aan dit uitgangspunt houden we in basis vast voor wat betreft het onderzoek naar kostendekking / kostenefficiëntie.

Personeelskosten en andere vaste kosten worden gedekt vanuit het vastrecht.

Uitgangspunten acceptatiebeleid

- De grondstromen waarvoor de gemeente een vergoeding ontvangt, kunnen zonder betaling van het poorttarief worden aangeboden.
- De stromen die een risico vormen in termen van volksgezondheid en milieuhygiëne, kunnen ook gratis worden aangeboden. Om deze twee risico's is het uitgangspunt van kostendekking voor deze stroom dus losgelaten en drukken de daaruit voortkomende kosten op het resultaat van het AAS.
- Voor alle andere stromen geldt het poorttarief, met uitzondering van grof groen. Voor grof groen geldt dat er gratis maximaal 2m³ per keer naar het AAS gebracht mag worden. De verwerking van grof groen heeft in 2016 ruim € 20.000 gekost.

5.2 Oorzaken onvoldoende kostendekking

Minder (betalende) bezoekers

Het AAS is op basis van de Kadernota grotendeels uit de begroting gehaald. Dit deel is met een kostendekkend poorttarief ingeboekt op basis van een groter aantal betalende bezoekers. Bij de berekening van het poorttarief voor 2016 is uitgegaan van de helft van het aantal bezoekers van 2014. Eind 2015 heeft een verhoogde toevoer van stromen op het AAS plaatsgevonden. Deze piek en het te betalen poorttarief, hebben er waarschijnlijk toe geleid dat 2016 op het AAS erg rustig begon. De verwachting is dat het einde van de periode van wennen in zicht is en daardoor het toekomstig aantal betalende bezoekers per jaar hoger zal zijn dan in 2016.

In 2016 zijn er 6.830 betalende bezoekers⁴ op het AAS van Duiven geweest. De derving van inkomsten is daardoor € 158.040. Verklaring voor daling van het totaal aantal betalende bezoekers in 2016 ten opzichte van 2014 kan zijn dat gebruikers van het AAS in de periode voor de invoering van de in dit rapport beschreven maatregelen, in 2016 mogelijk andere wegen hebben gebruikt voor het ontdoen van hun afval. Bij de oplossingsrichtingen om tot een kostendekkend AAS te komen, wordt waar mogelijk rekening gehouden met de afvalsystemen in de regio.

Gemiddelde vracht niet kostendekkend

Verder zien we dat er van nagenoeg alle stromen in 2016 op het AAS minder is aangeboden dan in de voorgaande jaren. Omdat alle vaste kosten van het AAS (personeel en materieel) worden gedekt uit het vastrecht, gaat het dus enkel om de dekking van de verwerkingskosten uit het poorttarief. Omdat er in totaal een tekort is, kan gesteld worden dat een gemiddelde vracht, van de in totaal 6.830 betalende bezoekers en het aantal bezoekers die voor mens en milieugevaarlij-

⁴ bron: aantal pinbetalingen AAS 2016

ke (gratis) stromen komen brengen (KCA), samen meer kosten dan het vaste poorttarief en de opbrengsten uit aangeboden waardevolle stromen.

Uitzondering op de uitgangspunten voor het innen van het poorttarief is de stroom grof groen afval. Voor deze stroom wordt geen poorttarief geïnd, terwijl ze geen gevaar voor mens en milieu oplevert en daarnaast geen geld oplevert (zoals bijvoorbeeld plastics en glas). Voor deze stroom waren de kosten in 2016 circa €20.000 zonder dat daar dus inkomsten tegenover stonden. .

Met bovenstaande inzichten, kan ook een inschatting gemaakt worden op welke onderdelen van het afvalstelsel invloed kan worden uitgeoefend voor het bereiken van zoveel mogelijk kostendekkendheid, zoals is toegezegd aan de Raadscommissie Grondgebied op 28 juni 2016. In de volgende paragrafen worden quick wins en oplossingsrichtingen aangegeven voor de korte en de langere termijn.

5.3 Oplossingsrichtingen

5.3.1 Quick wins

Op basis van een quick scan in de markt is gebleken dat er voor de verwerking van een 18-tal stromen kansen liggen voor besparingen op de tarieven.

1. Door de stromen grof groen, harde kunststoffen, vlak glas, schoon puin, dakafval, oud papier en de metalen opnieuw (meervoudig onderhands 2-jaarlijks) aan te besteden kunnen kosten worden bespaard. Bij de aanbesteding van grof groen wordt aangeraden om dat excl. vervoer en binnen een bepaalde beperkte geografische reikwijdte te doen.
2. Een andere kans is het onderzoeken van andere mogelijkheden voor het verwerken van puin/zandmengsel, kalkzandsteen, grond, BSA gemengd en asbesthoudende BSA. Als die mogelijkheden er zijn, dan kan de gemeente stoppen met het aannemen van deze stromen en de inwoners doorverwijzen.
3. Door de zeven KCA (-gerelateerde) stromen geclusterd per ton voor meerdere jaren aan te besteden, kunnen door de grotere hoeveelheden mogelijk kostenbesparingen worden bereikt.

Alle drie de quick wins worden in 2017 voorbereid en waar mogelijk ook uitgevoerd in 2017, anders vindt uitvoering plaats in 2018. Dit is afhankelijk van de beschikbare capaciteit binnen het ambtelijk apparaat. Zie hiervoor paragraaf 2.5.2 over de interne organisatie.

5.3.2 Andere oplossingsrichtingen

Voor het kostendekkend maken van het AAS zijn, naast de quick wins, de volgende oplossingsrichtingen denkbaar:

- A. Situatie accepteren met aanvullende dekking.
- B. Reductie van openingstijden.
- C. Aanpassen Poorttarief.
- D. Tarief per stroom (i.p.v. poorttarief).
- E. Gedifferentieerd tarief op basis van volume (in plaats van poorttarief).
- F. "Gratis gevaarlijke stromen" dekken uit vast recht.
- G. Combinatie van maatregelen: voor de korte termijn (2018), kan er gekozen worden voor onderstaande (combinatie) van oplossingsrichtingen, zoals:
 - gedifferentieerde prijs per volume (E)
 - gevaarlijke stromen dekken uit vast recht (F) in combinatie met tarief per stroom (D)
 - gevaarlijke stromen dekken uit vast recht (F) in combinatie met gedifferentieerde prijs per volume (E)
 - gevaarlijke stromen dekken uit vast recht (F) in combinatie met verlagen poorttarief (C) in combinatie met gedifferentieerde prijs per volume (E)

Onderstaande tabel bevat de beoordeling van deze oplossingsrichtingen op de doelen in de kernnota.

Tabel 5.1: beoordeling oplossingsrichtingen voor AAS

AAS	€ opgave	Vervuiler betaalt	Scheidings%
A. Situatie accepteren met aanvullende dekking	--	--	0
B. Reductie van openingstijden.	0	0	0
C. Aanpassen Poorttarief	+	0	0
D. Tarief per stroom (i.p.v. één poorttarief).	+	++	0
E. Gedifferentieerd tarief o.b.v. volume (i.p.v.. één poorttarief)	0	+	0
F. Gratis "gevaarlijke stromen" dekken uit vast recht	0	-	0
G. Regionale samenwerkingsmogelijkheden met Westervoort	Nader onderzoek nodig		
H. Combinatie van maatregelen zijnde:			
Combi F+D	+	+	0
Combi F+E	0	++	0
Combi F+C	0	0	0

- Scoort sterk negatief op de doelstellingen in de kadernota. Zal behaalde resultaten sterk verslechteren;
- Scoort negatief op de doelstellingen in de kadernota. Zal behaalde resultaat verslechteren
- 0 Scoort neutraal op de doelstellingen in de kadernota. Doorvoering van deze maatregelen zal behaalde resultaten niet of nauwelijks verder stimuleren maar ook niet verslechteren
- + Scoort positief op doelstellingen in de kadernota. Zal behaalde resultaat verhogen
- ++ Scoort sterk positief op de doelstellingen in de kadernota. Zal behaalde resultaten sterk verbeteren.

Oplossingsrichting A is het behoud van de huidige situatie. Deze scoort op de bezuinigingsopgaven en principe vervuiler betaalt negatief.

Oplossingsrichting B is uitgezocht op verzoek van de Raadscommissie Grondgebied d.d. 28 juni 2016. De personeelskosten en de vastgoedkosten voor het AAS zijn opgenomen in het vastrecht, dus de reductie van de openingstijden zal wat dat betreft geen positief effect hebben op het halen van de bezuinigingsopgave. Daarnaast zullen bezoekers op de momenten komen dat het AAS wel geopend is, dus het principe vervuiler betaalt en het scheidingspercentage heeft het geen effect. Daarnaast is het aannemelijk dat het tijdens deze beperkte openingstijden drukker wordt omdat evenveel inwoners komen, maar in minder beschikbare openingstijden.

Oplossingsrichting C is het aanpassen van het poorttarief. Deze kan omhoog en omlaag. Dit is een communicerend vat met het bezoekersaantal. Verhoging van het poorttarief zal naar verwachting een verlaging van het bezoekersaantal betekenen. En andersom.

Richtingen D en E zullen bijdragen aan het behalen van de bezuinigingsopgave en aan het principe van de vervuiler betaalt, doordat de bezoeker een meer kostendekkend tarief gaat betalen voor de stroom die men komt brengen en het volume dat men komt brengen. Het financiële effect van de dure stromen wordt met deze oplossingsrichting ondervangen. Nadeel van deze stroom is de bewerkelijkheid, en daarmee de tijd die het kost in de toelatingsprocedure op het AAS.

Oplossingsrichting F draagt bij aan de bezuinigingsopgave via het vastrecht. Daarmee wordt het financiële risico voor het AAS beperkt. Voor het principe de vervuiler betaalt is het effect negatief. Maar daar staat tegenover dat wel wordt bijgedragen aan de risicobeperking in termen van milieuhygiëne en gezondheid. Nadeel van deze stroom is de bewerkelijkheid en daarmee de tijd die het kost in de toelatingsprocedure op het AAS.

Regionale samenwerking met gemeente Westervoort is oplossingsrichting G. Voor de lange termijn biedt dit een kans voor de kostendekkendheid. Gezien de aanstaande ambtelijke samenwerking ligt een gezamenlijk AAS voor inwoners van Westervoort en Duiven voor de hand. De vraag is dan of de Westervoortse huishoudens naar AAS aan de Ploenstraat gaan komen of dat een nieuw AAS wordt ontwikkeld op een andere locatie binnen beide gemeenten.

Westervoortse huishoudens brengen hun afval nu naar het AAS van Arnhem. Omdat het huidige contract tussen Arnhem en Westervoort eind 2019 afloopt, is deze oplossingsrichting alleen voor de langere termijn mogelijk effectief.

Of de samenwerking met Westervoort aansluit bij de wensen, mogelijkheden en eisen van beide gemeente moet nader onderzocht worden.

Combinaties van maatregelen zijn technisch ook mogelijk. In de genoemde combinatie worden de positieve en negatieve effecten van de enkele maatregelen onderling niet of nauwelijks gecompenseerd.

Zoals te zien zijn de oplossingsrichtingen A, B en G bij bovenstaande combinaties niet genoemd. Dit komt omdat deze oplossingsrichtingen niet bijdragen aan een kostendeckering van het AAS voor de korte termijn en/of omdat het verschuiven van kostenposten betreft en/of een verandering vraagt van uitgangspunten.

Conclusie

Kijkend naar bovenstaande beoordelingen van de verschillende oplossingsrichtingen wordt geadviseerd om te kiezen voor richting A gecombineerd met richting G. Dat betekent dat onderzoek gedaan wordt naar de mogelijkheden om inwoners van Westervoort aan te sluiten op het AAS in Duiven. Tussentijds aanpassingen doen op het AAS is dan niet logisch. Dat betekent dan dus wel dat het financiële verlies wordt geaccepteerd voor de jaren 2017 t/m 2019.

Hoofdstuk 6: Oplossingsrichtingen GFT, grof afval en OPK

6.1 Oplossingsrichtingen voor aansluitingen zonder GF(T) –voorziening

Zoals in hoofdstuk 2 is aangegeven zijn er circa 1400 aansluitingen in Duiven die geen voorziening hebben om GFT gescheiden aan te bieden. De bewoners zonder GFT-voorziening betalen voor het aanbieden van hun gft-afval het variabele tarief voor restafval (door gebruikmaking van de OC die ook voor rest wordt gebruikt). Dat is oneerlijk ten opzichte van inwoners die wel een GFT-voorziening ter beschikking hebben. Het gaat om aansluitingen in de wijken Ploen, Lombok, deel van Droo Zuid en de gestapelde bouw (meer dan twee bouwlagen) in Duiven.

Er zijn verschillende oorzaken en situaties van aansluitingen zonder GFT-voorziening, zoals grondgebonden en niet grondgebonden aansluitingen zonder eigen buitenruimte (lees eigen tuin of uitpandige eigen berging), bereikbare en minder bereikbare locaties.

De volgende oplossingsrichtingen zijn denkbaar:

- A. Niets doen.
- B. Financiële compensatie.
- C. Facultatieve minicontainers per 1 januari 2018.
- D. Facultatieve voorzieningen in huis.
- E. Ondergrondse GFT-containers: de inzet van een ondergrondse container voor GFT wordt gezien de vele nadelen en negatieve ervaringen in Nederland sterk afgeraden. Bij deze oplossingsrichting zal, vooral in de zomer, hinder worden ondervonden op het milieu-hygiënische vlak, zoals stankoverlast en het aantrekken van ongedierte. Elders in het land, waar een ondergrondse container als voorziening is toegepast voor deze fractie, bestaat ook veel last van andere neveneffecten, zoals afgekeurde partijen (rest dumpingen in OC voor GFT) en problemen met ledigen door een te zware inhoud als gevolg van met grond en zand afgeladen voorzieningen.

Dit zijn zeer ongewenste neveneffecten en daarmee is dit een onwenselijke oplossingsrichting. Zodoende wordt deze richting dan ook niet beoordeeld op de doelen uit de kadernota.

- F. Bovengrondse verzamelcontainer voor GFT: de inzet van bovengrondse verzamelcontainers voor GFT wordt, gezien de vele nadelen en negatieve ervaringen in Nederland, sterk afgeraden. Bij deze oplossingsrichting zal, vooral in de zomer, hinder worden ondervonden op het milieu-hygiënische vlak, zoals stankoverlast en het aantrekken van ongedierte. Elders in het land, waar de bovengrondse containers als voorziening zijn toegepast voor deze fractie, bestaat ook veel last van andere neveneffecten, met name afgekeurde partijen (rest dumpingen in ondergrondse container voor GFT).

Dit zijn ongewenste neveneffecten en daarmee is dit een onwenselijke oplossingsrichting. Zodoende wordt deze richting dan ook niet beoordeeld op de doelen uit de kadernota.

Onderstaande tabel bevat de beoordeling van deze oplossingsrichtingen op de doelen in de kadernota.

Tabel 6.1: beoordeling oplossingsrichtingen voor GFT

GFT-voorzieningen	€ opgave	Vervuiler betaalt	Scheidings%
A. Niets doen	0	--	--
B. Financiële compensatie	-	--	--
C. Facultatieve minicontainers per 1 januari 2018	--	++	++
D. Facultatieve voorzieningen in huis (bv citybin)	-	+	+

-- Scoort sterk negatief op de doelstellingen in de kadernota. Zal behaalde resultaten sterk verslechteren;

- Scoort negatief op de doelstellingen in de kadernota. Zal behaalde resultaat verslechteren

0 Scoort neutraal op de doelstellingen in de kadernota. Doorvoering van deze maatregelen zal behaalde resultaten niet of nauwelijks verder stimuleren maar ook niet verslechteren

+ Scoort positief op doelstellingen in de kadernota. Zal behaalde resultaat verhogen

++ Scoort sterk positief op de doelstellingen in de kadernota. Zal behaalde resultaten sterk verbeteren.

Niets doen, oplossingsrichting A, betekent dat de gemeente geen gehoor geeft aan een veel ontvangen verzoek tot aanpassing van de GFT-inzameling. Daarnaast scoort ze neutraal en negatief op alle drie de doelstellingen.

De oplossingsrichting B is de meest eerlijke oplossing naar huishoudens die geen mogelijkheid voor een GFT-voorzieningen hebben doordat ze geen eigen buitenruimte (zie definitie hierboven) hebben. Maar deze oplossingsrichting scoort negatief op de doelen uit de kadernota. Het betreft een financiële compensatie voor het betaalde variabele tarief voor gebruik van een ondergrondse restafvalcontainer voor aanbieden van GFT. De compensatie wordt gebaseerd op het gemiddelde extra aangeboden GF(T) in rest, van aansluitingen zonder GFT-voorziening, ten opzichte van aansluitingen met een GFT-voorziening. Dit in de vorm van een korting op het variabele deel van de in rekening gebrachte afvalstoffenheffing. Het percentage dat gecompenseerd wordt, wordt bepaald op basis van de sorteeraanlyse die in maart 2017 is uitgevoerd. Nadeel van deze oplossing, is dat deze oplossing geld kost / opbrengsten uit het variabele tarief reduceert.

Een substantieel deel van de huishoudens komt in aanmerking voor oplossingsrichting C. De huishoudens die een eigen tuin of eigen buitenruimte (tuin of uitpandige schuur) op begane grond hebben, kunnen in principe een minicontainer kwijt. Bij deze oplossingsrichting kunnen huishoudens het GFT gaan scheiden en betaalt men dan alleen nog voor het gestorte restafval. Uit de sorteeraanlyse voor de ondergrondse containers is gebleken, dat per persoon circa 15kg GFT / jaar gescheiden kan worden door middel van een minicontainer.

Dit vraagt vooraf wel een financiële en personele investering van de gemeente voor het inregelen, aanschaffen en uitzetten van de minicontainers en het inregelen van de inzameling. Daar komen de jaarlijkse kosten voor de inzameling bij.

Nadeel is dat dit geen oplossing is voor aansluitingen die geen eigen buitenruimte hebben voor het stallen van deze minicontainer.

De voordelen van deze oplossingsrichting zijn een beter scheidingsresultaat en minder verwerkingskosten.

Een laatste beoordeelde richting is de voorziening in huis, oplossingsrichting D. Met het beschikbaar stellen van een relatief kleine GFT-voorziening in huis, is het mogelijk om voor alle aansluitingen, dus ook die met onvoldoende opslagruimte, toch GFT gescheiden aan te bieden / in te zamelen. Ook hiervoor geldt dat dit vooraf een financiële en personele investering vraagt van de gemeente voor het inregelen, aanschaffen en uitzetten van de minicontainers en het inregelen van de inzameling. Daar komen de jaarlijkse kosten voor de inzameling bij.

De voordelen van deze oplossingsrichting zijn een beter scheidingsresultaat en minder verwerkingskosten.

Conclusie

Kijkend naar bovenstaande beoordelingen van de verschillende oplossingsrichtingen wordt geadviseerd om te kiezen voor richting C, beseffende dat daarmee geen oplossing geboden wordt voor de gestapelde bouw zonder eigen buitenruimte. Mogelijkheid is om dit te combineren met een financiële compensatie voor de huishoudens zonder eigen buitenruimte.

Op het eerste oog ligt richting D ook voor de hand, maar de grootste milieuwinst is te behalen met optie C. Daarnaast zijn de meeste verzoeken om een GFT-voorziening of financiële compensatie gekomen van inwoners met woning met eigen buitenruimte.

6.2 Betaalde voorziening grof afval (rest en groen) aan huis

Zoals in paragraaf 2.3 aangegeven, is er een grote afname in gebruik van de voorziening aan huis, te weten 71 meldingen voor ophalen grof rest en twee meldingen voor ophalen grof groen in 2016. Vanwege de enorme terugloop, heeft de inzamelaar aangegeven dat als de gemeente door wil met beide voorzieningen, zij voor de beide diensten hogere eenheidsprijzen wil. Als Duiven hierin meegaat en een kostendekkend tarief wil hanteren, zal de prijs per melding voor grof groen toenemen van € 26,14 naar € 108,93 en voor grof rest van € 21,05 naar € 37,56 per melding.

Voor de dienstverlening ophalen grof *restafval* wordt geadviseerd om deze in ieder geval in 2018 nog aan te bieden. En in de loop van 2018 te bepalen in welke mate daarvan gebruik wordt gemaakt. Daarnaast wordt dan in 2018 onderzocht wat de wettelijke verplichtingen zijn voor deze dienst en wat de mogelijkheden zijn voor eventueel afschaffen. De verschillende scenario's hiervoor, afschaffen of in stand houden (eventueel onder voorwaarden) worden aan het college voorgelegd.

Geadviseerd wordt om te onderzoeken of het wettelijk mogelijk is om de dienstverlening "ophalen grof *groen* aan huis" af te schaffen per 1 januari 2018. Daarnaast wordt dan onderzocht of dit binnen het contract met de inzamelaar mogelijk is. Als blijkt dat het wettelijk en binnen het contract mogelijk is, zal de keuze aan het college worden voorgelegd of deze dienst wordt afgeschaft voor groen.

6.3 Verbeteringen OPK-voorzieningen

Zoals in hoofdstuk 2 is aangegeven zijn er een aantal aandachtspunten rondom OPK, te weten een punt bij het legen van de minicontainers, behoefte aan een hogere aanbodfrequentie (inzamelfrequentie) en behoefte aan maatwerk aan huis voor wat betreft de minicontainer voor inzameling van OPK (volumewissel) en de vervuiling van verzamelruimten in de hoogbouw. Hieronder wordt nader ingegaan op deze aandachtspunten en de oplossingsrichtingen hiervoor.

6.3.1 Aandachtspunt bij inzameling

Inzamelende vrijwilligers geven aan dat de minicontainers voor OPK in toenemende mate gebreken vertonen, waardoor (een gevoel) van onveiligheid ontstaat bij de lediging ervan. Ze zijn bang dat bij het legen van een volle papiercontainer (met fysieke gebreken), ongelukken gaan gebeuren.

Als er bij de inzameling gebreken worden geconstateerd, dan wordt betreffende container geleegd en voorzien van een "gele kaart" met het verzoek om contact op te nemen voor het vervangen van de container. Niet alle inwoners gaan op dit verzoek in, waardoor sommige containers met gebreken in de praktijk niet altijd worden vervangen. Dit brengt risico's met zich mee.

Uit navraag bij onze leverancier die sinds 2016 het containermanagement verzorgt, blijkt dat er in 2016 in totaal 100 papiercontainers zijn vervangen vanwege fysieke gebreken. De nog niet vervangen papiercontainers zijn ca. 22 jaar oud (aanschaf in 1995). Verwachting is dat uitval door fysieke gebreken in de loop van de tijd verder zal gaan toenemen. Er hebben zich tot op heden geen ongelukken voor gedaan.

Om de veiligheid bij inzameling te garanderen wordt een proactieve visuele controle ingepland. Hierbij worden de papiercontainers die fysieke gebreken vertonen niet meer geleegd en voorzien van een gele kaart en eventueel een permanente markering op de minicontainer. Door het niet ledigen is er een extra prikkel voor inwoners om aan het verzoek voor vervanging wel gehoor te geven. Uiteraard zal hierover vooraf uitgebreid gecommuniceerd worden.

De vervanging is georganiseerd in het bestaande contract met de leverancier die ook het containermanagement verzorgt. Voor vervanging van kapotte containers wordt jaarlijks een bedrag in de begroting opgenomen. Deze zal worden bijgesteld.

6.3.2 Inzamelfrequentie minicontainers en capaciteit ondergrondse containers OPK

Sinds de invoering van diftar en ook na de vorige evaluatie zien we een toename van het aantal verzoeken van inwoners om de inzamelfrequentie van OPK aan huis te verhogen en/of om een 2e minicontainer of grotere minicontainer voor papier te krijgen.

In 2016 is iets meer dan 2% meer OPK ingezameld dan in 2015 (zie onderstaande tabel 6.2). Van de kleine 30 ton extra ingezameld papier is ca. 21 ton extra ingezameld bij de huis-aan-huis-routes.

Tabel 6.2: Ontwikkeling ingezameld papier sinds invoering van diftar

Papier	2015	2016	Vershil in kg / %
huis-aan-huis Inzameling (met verenigingen)	1.341.700 kg	1.362.680 kg	+ 20.980
Ondergrondse containers	51.270 kg	60.180kg	+ 8.910
Totaal	1.392.970 kg	1.422.860kg	+ 29.890 kg / + 2,15%

Op basis van de sorteeraanlyse van 2017 en de tonnages van 2016, is vastgesteld dat er nog 105 ton aan papier per jaar in minicontainers voor rest zit. Bij 100% scheiding van OPK uit rest is de opbrengst onvoldoende groot om de inzamelfrequentie te vergoten.

Op basis van de sorteeraanlyse van 2017 en de tonnages van 2016, is vastgesteld dat er nog 17 ton aan papier per jaar in ondergrondse containers voor rest zit. Bij 100% scheiding van OPK uit rest is de opbrengst onvoldoende groot om het plaatsen van extra ondergrondse containers te dekken.

6.3.3 Volumewissel mogelijk maken: maatwerk op adres niveau

Er zijn inwoners die vragen om een minicontainer met een groter of een kleiner volume. Dit bijvoorbeeld door ruimtegebrek voor minicontainer bij grondgebonden woningen en voor inwoners die meer OPK willen aanbieden dan in de containers past.

Er wordt gewerkt aan de mogelijkheid om huishoudens tegen betaling van een vergoeding een minicontainer met een ander volume te verstrekken. Daarnaast is het voor situaties waarbij het OPK niet in de container past, mogelijk om papier gebundeld naast de minicontainer aan te bieden op de dag van inzameling. Ook kunnen huishoudens het OPK, zonder betaling van het poort-tarief, deponeren op het AAS.

6.3.4 Vervuiling in hoogbouw

Na de invoering van diftar komt het voor dat door gebouwenbeheerders beschikbaar gestelde ruimtes voor opslag van OPK, vervuild raken door inmenging van andere stromen (rest, PMD en GFT). In sommige gevallen heeft dit geleid tot een schoonmaakactie van inzamelende vrijwilligers. En het kan leiden tot sluiting van verzamelruimtes door gebouwenbeheerders. Het veroorzaken van de vervuiling is mogelijk het gevolg van diftar, waarbij betaald moet worden voor het aanbieden van restafval.

Het is primair de verantwoordelijkheid van de bewoners en de gebouwbeheerders om de verzamelruimten schoon te houden. Daarna is het de verantwoordelijkheid van de gebouwbeheerders. Bewoners kunnen elkaar hierover onderling aanspreken, zo ook de gebouwbeheerder. De gemeente speelt hierin geen rol.

De gemeente is wel verantwoordelijk voor het bieden van voldoende capaciteit. Als blijkt dat in de verzamelruimten substantieel te weinig aanbodcapaciteit aanwezig is, zijnde te weinig verzamelcontainers, zal de gemeente capaciteit bijplaatsen.

7 Communicatie

7.1 Inleiding

In de evaluatie in 2016 is aangegeven, dat gedurende het hele traject veelvuldig is gecommuniceerd over de veranderingen in de afvalinzameling. Het beeldmerk (zie voorblad van deze nota) is hierbij gebruikt voor de herkenbaarheid, via multimediale instrumenten en waar nodig doelgroepspecifiek.

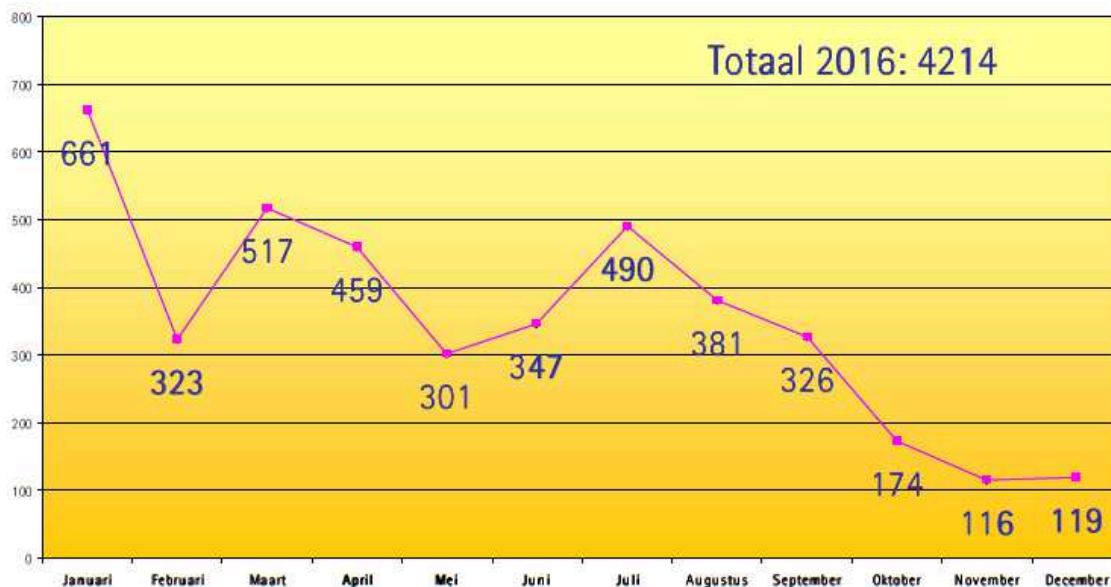
Op basis van het scheidingsgedrag van huishoudens wordt de conclusie getrokken dat zij goed geïnformeerd zijn over de veranderingen. Dit wil niet zeggen dat alle burgers het eens waren met de veranderingen. Dit was ook te verwachten, want elke verandering brengt weerstand met zich mee. Dit blijkt ook uit de inhoudelijk reacties.

7.2 Reacties van burgers

Plastic Omnium (PO)

Vanaf het moment dat er actief gecommuniceerd is inzake diftar hebben veel inwoners gebeld met vragen over het nieuwe beleid. Vanaf 1 december 2015 is een speciale telefoonlijn in werking gesteld die wordt bemenst door Plastic Omnium. Zij hebben veel algemene vragen afgehandeld over de containers of de afvalpas. Grafiek 7.1 geeft de aantallen per maand voor het jaar 2016 weer. Overall is een dalende lijn te zien in het aantal contacten. Met daarin een piek in juli 2016. Deze piek werd veroorzaakt door de mogelijkheid tot een gratis volume-wissel voor de restafvalcontainer in die periode.

Grafiek 7.1: ontwikkeling aantallen meldingen bij Plastic Omnium

Gemeente Duiven

Inwoners die (beleids)inhoudelijke vragen hadden, zijn door plastic Omnium doorverwezen naar de gemeente. Deze zijn veelal door het Klant Contact Centrum (KCC) van de gemeente Duiven beantwoord.

Wanneer het KCC de vragen niet kon beantwoorden, werden deze vragen doorverwezen naar projectmedewerkers. Hierbij zijn ruim 130 inhoudelijke reacties van burgers afgehandeld door de projectbetrokken ambtenaren.

De aantallen zijn in Duiven niet allemaal geregistreerd. Het betrof hier bijvoorbeeld vragen over de afvalkalender, volumewisselingen en welk afval in welke container moet. Dit zijn dus meer de vragen over de veranderingen die door de gemeente breed zijn gecommuniceerd, maar welke voor een aantal inwoners nog niet geheel duidelijk waren.

Idee van de gemeentelijk medewerkers is dat ook bij gemeente een dalende lijn zichtbaar is in het aantal contacten.

7.3 Meldingenanalyse

Naast de verschillende vragen over de hierbovengenoemde onderwerp, zijn ook andere meldingen ingediend die wel geregistreerd zijn. Dit omdat de burger vroeg om een vervolgactie of omdat een medewerker van de gemeente een vervolgactie voorzag.

Daarnaast is er wel een aantal onderwerpen geweest die extra aandacht vroegen. Bij het KCC, via social media en in het verlengde daarvan ook in communicatie vanuit gemeente via Duiven Post en social media. Onderwerpen waarover veel vragen zijn gesteld of klachten zijn ingediend:

- Inzamelfrequentie oud papier en karton.
- Overlast van maden in gft-container (zomer 2016).
- Niet mogelijk zijn van volume-wissel voor gft-container en papiercontainer.
- Oneerlijkheid ongescheiden storten rest en gft op ondergrondse container; oneerlijkheid ten opzichte van aansluitingen met minicontainers voor rest en gft;

7.4 Toekomstige Afvalcommunicatie

De lijn van reactieve en proactieve afvalcommunicatie wordt voortgezet. Vanuit verschillende afdelingen van de gemeente Duiven zijn medewerkers betrokken bij de afvalcommunicatie, alsmede de medewerkers van de telefoonlijn van Plastic Omnium.

Re-actieve communicatie

In de reactieve communicatie wordt gehandeld conform de afspraken die gelden voor alle communicatie van de gemeente Duiven. Dit geldt voor de verschillende communicatiekanalen met de gemeente. Waaronder telefoonlijn van PO, KCC van Duiven, social media en ingezonden mails en brieven.

Proactieve communicatie

Daarnaast zal er, net als afgelopen twee jaar, sprake zijn van proactieve communicatie. Over eventuele veranderingen in de inzameling, tips en tricks voor vergroten scheidingspercentage, over hygiëne (bv schoonhouden GFT container) enz.

Voor een aantal oplossingsrichtingen die worden uitgevoerd naar aanleiding van de bestuurlijke besluiten zal een aparte communicatiestrategie worden opgesteld met als inzet zoveel mogelijk betrokken inwoners te informeren over de veranderingen en het waarom daarvan. Voor deze communicatie is budget beschikbaar binnen de begroting 2016.

Afvalapp

De Afval app is na aanbesteding door een aantal gemeenten gezamenlijk aangeschaft. Het gebruik van deze app zal indirect bijdragen aan het verhogen van het scheidingsrendement, milieubewustzijn en daarmee het verlagen van de kosten voor de huishoudens.

Op dit moment wordt alle data op adresniveau ingevoerd. Dit is een arbeidsintensieve klus die tijd vraagt en een goede controle. Zodra bekend is wanneer de beschikbaar komt voor inwoners, zal daaraan via de beschikbare kanalen uitgebreid aandacht worden besteed.

De verwachting is dat de app in het tweede of derde kwartaal beschikbaar komt voor inwoners.

Goed om hierbij te vermelden is, dat naast de inzameldata ook alle informatie die nu beschikbaar is via de gemeentelijke website (www.duiven.nl/afvalloont) beschikbaar komt via de app.

8 Conclusies en aanbevelingen

Overall conclusies

De doelstellingen uit de kadernota zijn gerealiseerd. In een korte tijd is een enorme slag gemaakt in het behalen van de doelstellingen uit de kadernota en de benodigde veranderingen daarvoor in de afvalinzameling in de brede zin van het woord. De veranderingen zijn overall een succes.

Financiële doelstelling uit de kadernota

In 2016 was het tekort op de begroting 1.2%.

Onderstaande tabel bevat een nadere specificering.

Overall	- circa € 27.000 (is circa 1.2% ten opzichte van de begroting 2016)
AAS	- circa € 113.000
Huis aan huis inzameling	+ circa € 86.000

Doelstellingen voor vervuiler betaalt en milieubewustzijn

Het principe van de “vervuiler betaalt” is ingevoerd.

Het milieubewustzijn toegenomen.

Door de invoering van de maatregelen is het scheidingsrendement toegenomen van 53.75% in 2015 naar 73.5% in 2016. De invoering heeft de gemeente dus een flinke stap dichterbij de (lan-delijke) doelstelling van 75% in 2020 gebracht.

Oplossingsrichtingen voor aantal aandachtspunten

Toch bleek een aantal punten nadere aandacht te behoeven. Deze punten waren bij de implementatie niet voorzien en zijn in dit evaluatierapport uitgewerkt, met daarbij verschillende oplossingsrichtingen. Deze richtingen zijn getoetst aan de doelstellingen in de kadernota. Op basis van deze toetsing wordt het volgende geadviseerd:

- AAS is niet kostendekkend:
 - Quick wins dit jaar / eerste kwartaal 2018 realiseren.
 - Kostenderving voor het AAS in jaren 2017 t/m 2019 dekken uit bestaande middelen met daarbij de keuze voor uitwerking oplossingsrichting G – regionale samenwerking met Westervoort.
- Aansluitingen zonder GF(T) voorzieningen: uitwerking oplossingsrichting C - voor aansluitingen met eigen buitenruimte een GFT-container optioneel beschikbaar stellen.
- Betaalde voorziening grof afval (rest & groen) aan huis: onderzoek doen naar juridische en contractuele mogelijkheden voor afschaffen van beide of een van beide diensten. Wanneer afschaffing mogelijk is dit doen.
- Inzameling oud papier en karton (afgekort OPK):
 - Aandachtspunten voor inzameling: aanbevolen wordt om kapotte containers, die veiligheidsrisico opleveren bij het ledigen, niet meer te ledigen en deze te voorzien van in ieder geval een gele kaart en eventueel van een permanente marker. Pas bij dat huishouden weer ledigen als container vervangen is.
 - Inzamelfrequentie minicontainers en capaciteit ondergrondse containers OPK: aanbevolen wordt om de inzamelfrequentie voor de minicontainers voor OPK niet te verhogen op basis van de scheidingsrendementscijfers. Op basis van hetzelfde argument ook de capaciteit van de ondergrondse OPK-containers niet verhogen.
 - Volumewissel OPK minicontainers: aanbeveling is een volumewissel in de toekomst mogelijk te maken binnen het huidige containermanagementcontract.
 - Vervuiling in verzamelruimten in de hoogbouw: aanbevolen wordt om capaciteit bij te plaatsen waar een structureel tekort is aan containercapaciteit. Daarnaast wordt geadviseerd om geen rol te spelen in de vervuiling in de verzamelruimten. Dit is de verantwoordelijkheid van de bewoners zelf en de gebouwbeheerder.

Interne aangelegenheden

Door de uitvoering van de maatregelen in de kadernota zijn er afvaltaken bijgekomen en zijn verschillende afvaltaken groter geworden. Waaronder het contractmanagement. Inzet is om de behaalde resultaten vast te houden.

Daarom vragen wij u in 2017 incidenteel € 10.000,-- bij te ramen om diverse afvaltaken die door uitvoering van maatregelen uit de kadernota er bij zijn gekomen of groter zijn geworden uit te kunnen voeren.

Een structurele oplossing wordt gezocht in de bedrijfsvoering. Deze zal worden opgenomen in de begroting van 2018.